

Målnummer:	Ö4616-04	Avdelning:	2
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2005-02-23		
Rubrik:	Resningsärende. Rätten har i ärende om bestämmande av förvaltararvode och fastställande av utdelning i konkurs satt ned arvodet till förvaltaren, varvid ytterligare medel blivit tillgängliga för utdelning till fordringsägarna i konkursen. Fråga om och i vad mån en nytillkommen fordran får beaktas när utdelningsförslaget därvid görs om.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 11 kap. 7 §, 19 § och 20 § konkurslagen (1987:672)• 14 kap. 9 § konkurslagen (1987:672)		
Rättsfall:	NJA 1996 s. 129		

REFERAT

Dödsboet efter L.A. försattes i konkurs vid Malmö tingsrätt och det förordnades att bevakningsförfarande skulle äga rum.

Den 24 september 2002 gav förvaltaren till tingsrätten in ett utdelningsförslag, som var upprättat den 13 september 2002, med bifogad förvaltningsredogörelse samt en arvodesframställning. I utdelningsförslaget var ett antal fordringar upptagna utan förmånsrätt och utan utdelning. Beträffande två av dessa hade antecknats att borgenären hade bevakat sin fordran men ej sin förmånsrätt samt att ett belopp var förskottsutdelat och skulle återbetalas till konkursboet. Beträffande två andra av dessa fordringar hade antecknats att borgenären ej hade bevakat sin fordran samt att ett belopp var förskottsutdelat och skulle återbetalas till konkursboet.

I en skrivelse till tingsrätten den 1 november 2002 återkallade konkursförvaltaren slutredovisningen och utdelningsförslaget. Strax härefter inkom efterbevakningar från tre av de nyss nämnda borgenärerna, däribland B.A., som gjorde gällande förmånsrätt enligt 10 § och 10 a § förmånsrättslagen. Förvaltaren gav den 4 december 2002 in en efterbevakningsförteckning, som upptog dessa bevakningar. Den 11 april 2003 gav konkursförvaltaren in ett nytt utdelningsförslag, vari föreslogs utdelning för de efterbevakande borgenärerna.

I beslut den 24 september 2003 fann tingsrätten att konkursförvaltaren inte kunde återkalla ett upprättat utdelningsförslag. Tingsrätten drog slutsatserna dels att det utdelningsförslag som rätten hade att ta ställning till var det som hade upprättats den 13 september 2002, dels att vad som efterbevakats av bl.a. B.A. genom de - efter upprättandet av nyss nämnda utdelningsförslag - ingivna efterbevakningarna inte kunde beaktas vid fastställandet av utdelning. Vidare fann tingsrätten att konkursförvaltarens arvode skulle sättas ned med 25 000 kr. Med strykning av bl.a. B.A. som upptagen borgenär fastställde tingsrätten utdelning i konkursen i enlighet med det av konkursförvaltaren den 13 september 2002 upprättade utdelningsförslaget med den jämkningen av utdelningsförslaget som föranleddes av att förvaltarens arvode hade bestämts till ett lägre belopp än vad som hade begärts.

Tingsrättens beslut överklagades i Hovrätten över Skåne och Blekinge av konkursförvaltaren och två borgenärer. I beslut den 10 mars 2004 ändrade

hovrätten tingsrättens arvodesbeslut så att förvaltarens arvode sattes ned med ytterligare 5 000 kr. Vidare ändrade hovrätten på så sätt det den 13 september 2002 upprättade utdelningsförslaget att av det - till följd av hovrättens beslut i arvodesfrågan - för utdelning till fordringsägarna ytterligare tillgängliga beloppet, 31 200 kr varav 1 200 kr utgjorde minskad tillsynsavgift, skulle utdelning ske dels med ytterligare 25 354 kr 22 öre för L.J:s förmånsberättigade lönefordran, dels med 5 845 kr 78 öre att fördelas mellan de oprioriterade fordringsägarna i förhållande till av dem bevakade belopp och med iakttagande av 11 kap. 13 a § konkurslagen.

HD fann i beslut den 14 maj 2004 inte skäl att meddela prövningstillstånd. Hovrättens beslut stod därmed fast.

B.A. ansökte om resning och yrkade att HD skulle förordna att målet åter skulle tas upp i hovrätten eller, i andra hand, att HD omedelbart skulle ändra hovrättens beslut så att nytillkommande utdelningsbara medel om 31 200 kr efter proportionell fördelning tilldelades efterbevakande borgenärer med förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen.

Ärendet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, rev.sekr. Rikard Backelin, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut:

Skäl

Av handlingarna framgår bl.a. följande. Sedan dödsboet efter L.A. försatts i konkurs och bevakningsförfarande ägt rum i konkursen förordnade tingsrätten att utdelning skulle ske i huvudsak i enlighet med ett av konkursförvaltaren upprättat förslag, dock med den jämkning som föranleddes av att förvaltaren tillerkändes ett lägre arvode än han begärt. Sedan förvaltaren och två borgenärer överklagat tingsrättens beslut förordnade hovrätten att förvaltararvodet skulle sättas ned ytterligare. Hovrätten noterade att sammanlagt 31 200 kr - varav 30 000 kr avsåg nedsatt förvaltararvode och 1 200 kr minskad tillsynsavgift - hade blivit tillgängliga för utdelning genom domstolarnas beslut. Av dessa medel förordnade hovrätten att 25 354 kr 22 öre skulle tillfalla L.J., som hade bevakat en lönefordran och hade förmånsrätt för denna enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979), samt att resterande del skulle fördelas proportionellt mellan de oprioriterade borgenärerna.

Till stöd för sin resningsansökan har B.A. anfört i huvudsak följande. I konkursen efterbevakade han en fordran om 10 875 kr, som var förenad med förmånsrätt enligt 10 § första stycket 2 förmånsrättslagen. Denna beaktade inte hovrätten i sitt beslut. Vidare försummade hovrätten att ta hänsyn till att det genom efterutdelningen till L.J. uppstod en massaskuld för konkursboet avseende sociala avgifter. Att en massaskuld uppkom följer av Regeringsrättens praxis. I båda de nämnda avseendena strider hovrättens rättstillämpning uppenbart mot lag.

HD gör följande bedömning.

Enligt 11 kap. 7 § tredje stycket konkurslagen (1987:672) skall rätten, om den finner att utdelning inte bör fastställas enligt konkursförvaltarens förslag, antingen göra behövliga ändringar i detta och fastställa det sålunda ändrade förslaget eller återförvisa ärendet till förvaltaren. Av bestämmelsens ordalydelse framgår inte om och i vad mån nytillkomna konkursfordringar får beaktas när förslaget görs om. Däremot behandlas frågan i lagförarbetena. I specialmotiveringen till bestämmelsen ställde sig således det föredragande statsrådet bakom Lagrådets synpunkt att för det fall medel från nytillkomna tillgångar skulle delas ut i det reviderade förslaget så borde - med analogisk tillämpning av reglerna om efterutdelning enligt 20 § andra och tredje styckena samma kapitel - hänsyn även tas till fordringar som inte förut hade bevakats (se prop. 1986/87:90 s. 333; jfr Welamson/Mellqvist, Konkurs, 10:e uppl.,

2003, s. 200).

Hovrätten har - då den gjort ändringar i konkursförvaltarens utdelningsförslag - haft att tillämpa 11 kap. 7 § tredje stycket konkurslagen. Det saknas anledning att tolka bestämmelsen på annat sätt än det återgivna förarbetsuttalandet ger uttryck för. Med denna utgångspunkt skulle rätteligen B.A. - som bevakade sin fordran avseende arvode för arbete som boudredningsman efter det att utdelningsförslaget hade upprättats - ha tillerkänts utdelning före L.J. när nya medel blev tillgängliga. Det kan emellertid inte anses att den rättstillämpning som ligger till grund för hovrättens beslut i det nu berörda avseendet uppenbart strider mot lag. Resning kan därför inte beviljas på denna grund.

Då hovrätten tillerkände L.J. utdelning för hans lönefordran underlät den att reservera medel för en för konkursboet samtidigt uppkommen massaskuld avseende sociala avgifter. Hovrättens rättstillämpning i detta hänseende är inte förenlig med Regeringsrättens praxis (jfr RÅ 2000 ref. 29). Den har emellertid inte i sig påverkat B.A:s rätt till utdelning i konkursen och det kan inte heller anses att den uppenbart strider mot lag (jfr Fitger, Rättegångsbalken, s. 58:6 och 58:23 f.).

På grund av det anförda kan resningsansökningen inte bifallas.

HD:s avgörande

HD avslår resningsansökningen.

HD (justitieråden Lennander, Victor, Blomstrand, Nyström och Virdesten, referent) meddelade den 23 februari 2005 följande beslut:

Skäl

Av handlingarna framgår bl.a. följande. Sedan dödsboet efter L.A. försatts i konkurs och bevakningsförfarande ägt rum i konkursen förordnade tingsrätten att utdelning skulle ske i huvudsak i enlighet med ett av konkursförvaltaren upprättat förslag, dock med den jämkning som föranleddes av att förvaltaren tillerkändes ett lägre arvode än han begärt. Sedan förvaltaren och två borgenärer överklagat tingsrättens beslut förordnade hovrätten att förvaltararvodet skulle sättas ned ytterligare. Hovrätten noterade att sammanlagt 31 200 kr - varav 30 000 kr avsåg nedsatt förvaltararvode och 1 200 kr minskad tillsynsavgift - hade blivit tillgängliga för utdelning genom hovrättens beslut. Av dessa medel förordnade hovrätten att 25 354 kr 22 öre skulle tillfalla L.J., som hade bevakat en lönefordran med förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979), samt att resterande del skulle fördelas proportionellt mellan de oprioriterade borgenärerna.

Till stöd för sin resningsansökan har B.A. anført i huvudsak följande. I konkursen efterbevakade han en fordran om 10 875 kr, som var förenad med förmånsrätt enligt 10 § första stycket 2 förmånsrättslagen. Denna beaktade inte hovrätten i sitt beslut. Vidare tog hovrätten inte hänsyn till att det vid fastställandet av utdelning till L.J. av det belopp som blivit tillgängligt på grund av nedsättningen av förvaltarens arvode uppstod en massaskuld för konkursboet avseende sociala avgifter. Att en massaskuld uppkom följer av Regeringsrättens praxis. I båda de nämnda avseendena strider hovrättens rättstillämpning uppenbart mot lag.

När tiden för invändning mot en konkursförvaltares utdelningsförslag har gått ut skall rätten pröva utdelningsförslaget. Om en fordran eller en förmånsrätt inte har bevakats eller efterbevakats senast då utdelningsförslaget upprättades, fastän bevakningsskyldighet har förelegat, är en invändning att fordringen eller förmånsrätten borde ha tagits upp i utdelningsförslaget utan verkan. Om rätten finner att utdelning inte bör fastställas enligt utdelningsförslaget, skall rätten antingen göra behövliga ändringar i det och fastställa det sålunda ändrade förslaget eller återförvisa ärendet till förvaltaren (11 kap. 7 § konkurslagen,

1987:672).

Enligt 14 kap. 9 § första stycket konkurslagen skall som huvudregel beslutet om arvode till konkursförvaltaren meddelas samtidigt som utdelningen i konkursen fastställs. Om en högre rätt ändrar en lägre rätts beslut i arvodesfrågan får den enligt andra stycket i samma paragraf göra den ändring i beslutet om fastställelse av utdelningen som föranleds därav eller, om det behövs, återförvisa utdelningsfrågan till förvaltaren.

I 11 kap. 19 § konkurslagen anges att förvaltaren, om medel blir tillgängliga för utdelning efter det att utdelningsförslag har upprättats, skall dela ut medlen till borgenärerna genom efterutdelning. Om det är oklart hur medlen skall fördelas föreskrivs i 20 § samma kapitel att ett förslag till efterutdelning skall upprättas. Utdelning ur de nytillkomna medlen kan därvid beräknas även för en fordran som har blivit känd efter det att det ursprungliga utdelningsförslaget upprättades och en fordran får beaktas utan bevakning trots att bevakningsförfarande förut har varit anordnat i konkursen. I paragrafen anges också hur utdelning skall beräknas för fordringar som inte tagits upp i det ursprungliga utdelningsförslaget.

När utdelningsförslaget skall göras om, på sätt som skett i förevarande fall, uppkommer frågan om och i vad mån nytillkomna konkursfordringar då får beaktas. Något klart svar på den frågan kan inte utläsas ur vare sig 11 kap. 7 § eller 14 kap. 9 § konkurslagen. Den behandlas däremot i lagförarbetena. I specialmotiveringen till 11 kap. 7 § tredje stycket ställde sig således det föredragande statsrådet bakom Lagrådets synpunkt att för det fall medel från nytillkomna tillgångar skulle delas ut i det reviderade förslaget så borde - med analogisk tillämpning av reglerna om efterutdelning enligt 20 § andra och tredje styckena samma kapitel - hänsyn även tas till fordringar som inte förut hade bevakats (se prop. 1986/87:90 s. 333; jfr Welamson/Mellqvist, Konkurs, 10 uppl. 2003, s. 200).

Det nyss nämnda förarbetsuttalandet avser visserligen den situationen att utdelningsförslaget skall revideras efter återförvisning till förvaltaren. Samma förhållande får dock anses gälla då rätten väljer att själv göra behövliga ändringar i förslaget. Det innebär att när rätten ändrar ett utdelningsförslag på grund av att det finns nytillkomna tillgångar så bör, såvitt avser dessa, hänsyn även kunna tas till fordringar som inte förut har bevakats.

På grund av att förvaltarens arvode sattes ned av hovrätten blev ytterligare medel tillgängliga för utdelning till fordringsägarna. Ur dessa medel borde B.A. ha tillerkänts utdelning före L.J. Det kan emellertid inte anses att den rättstillämpning som ligger till grund för hovrättens beslut i det nu berörda avseendet uppenbart strider mot lag. Resning kan därför inte beviljas på denna grund.

Då hovrätten tillerkände L.J. utdelning för hans lönefordran underlät den att reservera medel för en för konkursboet samtidigt uppkommen massaskuld avseende sociala avgifter. Hovrättens rättstillämpning i detta hänseende är inte förenlig med Regeringsrättens praxis (jfr RÅ 2000 ref. 29). Den har emellertid inte i sig påverkat B.A:s rätt till utdelning i konkursen och det kan inte heller anses att den uppenbart strider mot lag (jfr Fitger, Rättegångsbalken, s. 58:6 och 58:23 f.).

På grund av det anförda kan resningsansökningen inte bifallas.

HD:s avgörande

HD avslår resningsansökningen.

HD:s beslut meddelat: den 23 februari 2005.

Mål nr: Ö 4616-04.

Lagrum: 11 kap. 7, 19 och 20 §§ samt 14 kap. 9 § konkurslagen (1987:672).

Rättsfall: NJA 1996 s. 129.

Sökord:
